

Samferdselsdepartementet

Boks 8010 Dep
0030 Oslo

Deres ref.: 16/1694 Vår ref.: PI Oslo, 6. desember 2016

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I POSTLOVEN

INNLEDNING

Vi viser til Samferdselsdepartementets høringsbrev av 25. oktober 2016 med vedlagt høringsnotat.

Helthjem Mediapost AS ("**Helthjem**") er salgsselskapet i helthjem-nettverket med ansvar for bl.a. å koordinere regulatoriske spørsmål. I mai 2015 etablerte mediekonsernene Schibsted, Amedia og Polaris "helthjem" som et felles merkenavn for nettverket av avisdistribusjonsselskap i Norge. Nettverket har over 2,15 millioner husstander på sine ruter (ca. 85 % av landets husstander), distribuerer inntil 1,2 millioner produkter hver natt, og har mer enn 4 000 distributører i arbeid. I tillegg til å ha et felles merkenavn for distribusjon, har helthjem-selskapene felles standarder og benytter den samme teknologiske plattformen. Helthjem har solide eiere med en felles langsiktig strategi om å videreutvikle og styrke satsningen på logistikk med utspring i mediedistribusjon gjennom helthjem. Vi leverer før frokost, og er den distribusjonstilbyderen som er først fremme hos mottakerne.

Helthjem-selskapene distribuerer sine produkter i postkasser og, i flerbolighus, på dørmatter. For å få tilgang til dørmattene i flerbolighus har Helthjem-selskapene i mange generasjoner hatt tilgang til nøkler og forvaltet tusentalls nøkler til inngangsdører til landets flerbolighus. Dette er nøkler som er ulike for den enkelte bygård og således ikke sonenøkler. Denne tilliten som Helthjem-nettverket har opparbeidet seg gjennom disse snart 250 årene, ønsker vi nå å benytte til å kunne tilby våre abonnenter tilgang til å motta varer som i flerbolighus bare kan leveres i postkasser. Helthjem har først og fremst interesse av tilgang til sonenøkler til utleveringspostkasser. Helthjem kan likevel på sikt vurdere deltakelse også i sonenøkkelsystem for inngangsdører dersom dette vil gi en mer effektiv tilgang enn den Helthjem allerede har til ytterdørene utenom Posten Norge AS ("**Posten**") sonenøkkelsystem.

Nedenfor kommenterer vi de delene av høringsnotatet som antas å ha størst betydning for oss. Innen den relativt korte høringsfristen har det ikke vært mulig å vurdere forslagene så grundig som vi helst hadde ønsket. Prosessen med å endre regelverket bærer i det hele preg av hastverk. Saken hadde etter vårt syn vært tjent med at sentrale problemstillinger hadde blitt grundigere utredet med sikte på å finne gode, varige løsninger. Et nytt felles sonenøkkelsystem bør ikke iverksettes før lovendringene blir satt i kraft. Vi anser det således som viktigere med en grundig prosess og et godt sluttresultat enn at ordningen skal kunne tre i kraft allerede ved årsskiftet 2016/2017 eller kort tid deretter.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet («Nkom») sendte 2. desember 2016 et varsel om vedtak vedrørende prinsipper for fordeling av kostnader mellom tilbydere som deltar i felles etablering og drift av sonenøkkelsystem. Samtidig ble det sendt ut et forslag til «Samarbeidsavtale mellom tilbydere av posttjenester om midlertidig felles drift og administrasjon av sonenøkkelsystem til postkasseanlegg». Fristen for å uttale seg om varselet og forslaget til samarbeidsavtale er 21. desember 2016. Innen samme frist må tilbydere av posttjenester som ønsker tilgang til en midlertidig ordning for et sonenøkkelsystem, melde sin interesse. Selv om dette er separate prosesser, har de nær sammenheng med prosessen om å endre regelverket. I noen grad vil vi derfor trekke inn varselet om kostnadsfordeling og forslaget til samarbeidsavtale når vi kommenterer forslaget til regelendringer. Som nevnt ovenfor, bør sonenøkkelsystemet ikke etableres før lovendringene er på plass. Det gjelder både sonenøkkelsystemet for inngangsdører, som er betinget av at postloven endres, og sonenøkkelsystemet for utleveringspostkasser, som kan settes i verk uten lovendring.

Vi har fått utsatt høringsfrist når det gjelder forslaget til endringer i postloven. Vi varsler derfor at vi tar sikte på å supplere den uttalelsen som nå avgis, med en ny uttalelse, der vi utdypet og nyanserer vårt syn på endringsforslagene.

SONENØKKELSYSTEMET

Generelt

Helthjem er i utgangspunktet positiv til forslaget om å klargjøre og endre regelverket om tilgang til sonenøkler, herunder om oppretting av et felles sonenøkkelsystem og en tillatelsesordning for tilgang til dette systemet.

Postloven § 33 åpner allerede for at myndigheten kan gi andre tilbydere tillatelse til å få tilgang til Postens sonenøkler. Det gjelder selv om tilbyderne ikke har avtale om tilgang med samtlige postmottakere i sonen. Posten har imidlertid nektet andre tilbydere tilgang til sonenøklerne med den følge at disse tilbyderne ikke har hatt reell tilgang til utleveringspostkassene. En slik praksis er klart i strid med målsetningen om full liberalisering av postmarkedet i tråd med EUs tredje postdirektiv (2008/06/EF). I et marked der flere tilbydere skal kunne levere adresserte postsendinger til alle mottakere, er det helt nødvendig at også tilbydere uten leveringsplikt har tilgang til utleveringspostkasser som ikke er alminnelig tilgjengelig. Bestemmelsen i postloven § 33 gjennomfører postdirektivet artikkel 11a i norsk rett. Formålet er nettopp å sikre tilbydere tilgang til utleveringspostkasser for å legge til rette for konkurranse på like vilkår.

Helthjem mener at målsetningen om konkurranse på like vilkår må være styrende for innholdet i de regelendringene som nå foreslås. For at målsetningen om like konkurransevilkår skal bli innfridd, må sonenøkkelsystemet utformes på en måte som gjør det attraktivt for tilbydere uten leveringsplikt å slutte seg til det, samtidig som systemet selsagt må ivareta postkasseneierens behov for sikkerhet og personvern. Dette betyr at tilbydernes fordeler ved å slutte seg til ordningen må overstige ulemper i form av kostnader og risiko for økonomisk ansvar. I motsett fall risikerer man at sentrale tilbydere blir stående utenfor ordningen og at de tilsiktede konkurransemessige effektene uteblir.

For Helthjem dreier denne saken seg i første rekke om å få bedret sitt distribusjonsnett gjennom tilgang til utleveringspostkasser i sentrale strøk. Helthjem har med endringene i postloven blitt pålagt gebyr fra Nkom som allerede har økt kostnadene i nettverket. Dersom kostandene og risikoen knyttet til tilgang til sonenøkler for utleveringspostkasser blir for store, vil Helthjem velge ikke å delta i det felles sonenøkkelsystemet.

Tilgang til sonenøkkelsystem og utleveringspostkasser

Ifølge forslaget til ny § 33 i postloven kan Nkom pålegge Posten å gi andre tilbydere tilgang til de innarbeidede sonenøkkelsystemene og utvikle disse til felles sonenøkkelsystemer i samarbeid med andre tilbydere, jf. første ledd første punktum. Etter § 10 første ledd første punktum i forslaget til endring av postforskriften skal Posten gi tilbyder med tillatelse etter § 10a tilgang til sonenøkkelsystemet som de forvalter på vegne av postkasseeierne. Forholdet mellom de to bestemmelsene er ikke helt klar ettersom bare den førstnevnte bestemmelsen forutsetter et pålegg fra Nkom.

Helthjem støtter forslaget om at Posten skal ha plikt til å gi andre tilbydere med relevant tillatelse tilgang til sonenøkkelsystem som Posten forvalter. Dette er helt avgjørende for å sikre like konkurransevilkår i postmarkedet. Etter vår oppfatning bør Posten ha plikt til å gi slik tilgang direkte i medhold av regelverket (som i forslaget til forskriftsendring) uten at det er nødvendig med forutgående vedtak fra Nkom. Forslaget til bestemmelse i postloven § 33 bør omformuleres for å ta høyde for dette.

Helthjem er videre enig i at det bør innføres enn ordning som innebærer at tilbydernes tilgang til sonenøkkelsystemet er betinget av tillatelse fra Nkom, jf. forskriftsforslagets § 10a første ledd. Vi kan også slutte oss til de kriteriene forslaget oppstiller mht. å få slik tillatelse. Vi gjør imidlertid oppmerksom på at § 10a første ledd første punktum i alternativ 1 etter sin ordlyd omfatter også sonenøkkelsystem for ytterdør (jf. § 10 første ledd første punktum), mens overskriften til § 10a tyder på at dette ikke har vært meningen. Av den grunn bør § 10a første ledd første punktum omformuleres for å unngå unødig tolkningstvil (det er ikke tilstrekkelig at dette fremgår av paragrafoverskriften ettersom denne ikke er en del av den materielle forskriftsteksten).

Et sentralt spørsmål er om en tilbyder som har fått tillatelse fra Nkom og som deltar i det felles sonenøkkelsystemet, må inngå avtale med postkasseeieren for å få tilgang til utleveringspostkassene. Alternativet er at en tilbyder med slik tillatelse skal ha automatisk tilgang til postkassene.

Helthjem mener at man som utgangspunkt bør videreføre den avtalebaserte ordningen som i dag er nedfelt i postloven § 33 første ledd. Vi støtter dermed som utgangspunkt departementets alternativ 1 til nye § 10a og 10b i postforskriften. I lys av at det blir etablert en tillatelsesordning som bl.a. skal ivareta hensynet til personvern og sikkerhet, er det imidlertid *ikke* grunn til å opprettholde vilkåret om at tilbydere uten leveringsplikt bare kan få tilgang i «særlige tilfeller». Hovedregelen bør tvert imot være at disse får tilgang med mindre det foreligger særlige omstendigheter som gjør at de ikke bør få det. Med denne reservasjonen støtter Helthjem alternativ 1 i høringsnotatet.

Vi gjør oppmerksom på at forslaget til ny bestemmelse i postloven § 33 ikke inneholder noe krav om «særlige tilfeller». Henvisningen til postloven § 33 i forskriftsutkastets § 10a alternativ 1 vil med andre ord ikke medføre at det gjelder et slikt krav etter at postloven § 33 har blitt endret. Hvis det mot formodning skulle være ønskelig å opprettholde dette kravet, må det derfor inntas i forskriften § 10a.

Etablering og drift av et felles sonenøkkelsystem

Helthjem er i utgangspunktet positiv til forslaget om at Posten sammen med andre tilbydere som får tilgang til sonenøkler, skal etablere og drifte et felles sonenøkkelsystem, jf. forskriftsforslaget § 10 første ledd første punktum. Etter vår oppfatning er det størst behov for et slikt samarbeid når det gjelder åpning av hovedlokk i utleveringspostkasser; behovet er mindre når det gjelder tilgang til inngangsdører. Helthjem har f.eks. flere tusen nøkler til inngangsdører, og er slik sett ikke avhengig av å være deltaker i et sonenøkkelsystem som gjelder tilgang til inngangsdører. Andre tilbydere kan stå i samme stilling. Det bør derfor etableres egne sonenøkkelsystemer for hhv. hovedlokk til utleveringspostkasser og inngangsdører. Det vil også gi en mer rettferdig finansiering av ordningen (tilbyderne finansierer de ordningene de har behov for og faktisk deltar i). En ordning som bare gjelder hovedlokk til utleveringspostkasser, kan etableres uten at man trenger å avvente endringer i postloven. Også av den grunn støtter vi alternativ 1 til endring i forskriftens §§ 10a og 10b med den modifikasjonen som er nevnt i foregående punkt. I det følgende går vi ikke nærmere inn på alternativ 2 i høringsnotatet.

Helthjem har ingen merknader til de rutinene og rapporteringspliktene mv. som er foreslått i forskriftsforslaget § 10 andre ledd.

Når det gjelder finansieringen av sonenøkkelsystemet, viser vi til neste punkt.

Særlig om finansiering av sonenøkkelsystemet

Finansieringen av sonenøkkelsystemet, herunder dekning av utgifter som skyldes bortkomne nøkler, må være rimelig og rettferdig for alle parter. Ellers er det en fare for at tilbydere ikke vil se seg tjent med å slutte seg til ordningen. Lovforslaget gir Nkom kompetanse til å fastsette krav til finansiering og dekning av utgifter, jf. § 33 første ledd nr. 2. Forslaget om forskriftsendring sier i seg selv lite om hvordan forpliktelsen til å finansiere ordningen skal fordeles mellom tilbyderne. Det sies bare at den aktuelle tilbyderen selv må dekke utgifter som følge av eget misbruk eller bortkomne nøkler. Administrasjons- og driftsutgifter skal dekkes «i fellesskap» uten at det sies noe om hvordan fordelingsnøkkelen skal være. Helthjem mener det er uheldig at reglene for fordeling av kostnader mellom tilbyderne i liten grad er foreslått inntatt i postforskriften. Dette er regler av generell karakter som materielt sett er forskrifter, og ikke enkeltvedtak, med mindre meningen er at Nkom skal treffe nytt fordelingsvedtak hver gang en tilbyder slutter seg til ordningen, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b og c. For tilbyderne vil det gi økt forutberegnelighet dersom reglene gis i form av forskrift, og ikke i form av enkeltvedtak. Dersom reglene gis som forskrift, vil Nkom kunne nøye seg med å treffe enkeltvedtak i tilfeller hvor deltakende tilbydere ikke blir enige om kostnadene konkret skal fordeles.

Ifølge forskriftsforslaget § 10 tredje ledd første punktum skal administrasjon og drift av systemet finansieres i fellesskap av "tilbydere som benytter systemet". Helthjem er enig i at

finansieringsplikten knyttes til faktisk bruk av systemet og ikke til tillatelsen til å bruke systemet. I § 10a andre ledd og § 10b andre ledd er plikten til å delta i forvaltningen av sonenøkler derimot knyttet til om tilbyderen har tillatelse fra Nkom (klarest fremgår det av § 10a, men det er naturlig å tolke § 10b på samme måte). Helthjem mener at forvaltningsplikten og finansieringsplikten bør knyttes til samme kriterium, nemlig om en tilbyder med tillatelse faktisk benytter sonenøkkelsystemet. Av den endelige forskriften bør det derfor fremgå at også forvaltningsplikten er knyttet til faktisk bruk.

Helthjem støtter langt på vei prinsippene for kostnadsfordeling i forslaget til forskriftendring og i varselet om enkeltvedtak. På side 22 i høringsnotatet har departementet tatt til orde for at kostnadene til omkodning eller utskiftning skal deles *likt* mellom tilbyderne i sonen i tilfeller hvor det ikke lar seg gjøre å fastslå hvem som er ansvarlig for tap av nøkkel i en konkret sone. Helthjem er sterkt imot en slik likedelingsregel, fordi den vil påføre de minste aktørene uforholdsmessig høye utgifter. Likedelingsregelen har ikke kommet til uttrykk i selve forskriftsforslaget, og vi registrerer at den heller ikke er med i forhåndsvarselet av enkeltvedtaket. Vi antar derfor at uttalelsen på s. 22 i høringsnotatet er en inkurie, og at det ikke vil være aktuelt å bygge på et likedelingsprinsipp.

Det grunnleggende fordelingsprinsippet bør være andel relevant omsetning. På denne måten sikrer man at det er samsvar mellom hver enkelt tilbyders økonomiske interesse i å delta i ordningen og tilbyderens økonomiske ansvar og risiko ved deltakelsen. Nkom har foreslått at fordelingen skal baseres på totalomsetningstall for posttjenester, jf. definisjonen av "posttjenester" i postloven § 4 nr. 1. Helthjem mener at definisjonen av posttjeneste ikke gir en adekvat avgrensning, idet den også inkluderer aviser som blir levert utenfor felles utleveringspostkasser. I samsvar med departementets intensjon om fordeling etter bruk, bør bare posttjenester som innebærer bruk av sonenøkkel til utleveringspostkasser inngå i beregningsgrunnlaget. I motsatt vil Helthjem og eventuelt andre avisdistributører måtte bære en langt større andel av kostnadene ved ordningen enn det deres egen bruk av ordningen skulle tilsi. Konkret foreslår derfor Helthjem at omsetning som skriver seg fra aviser som ikke blir levert i felles utleveringspostkasser ved bruk av sonenøkkel, skal falle utenfor beregningsgrunnlaget. Bare på den måten oppnår man en rettferdig fordeling av kostnadene basert på den nytten den enkelte tilbyderen har av ordningen.

Om departementet mot formodning skulle følge opp sitt opprinnelige forslag, antar vi at tilbydere som primært driver med avisdistribusjon i liten grad vil delta i et felles sonenøkkelsystem for utleveringspostkasser. Videre ber Helthjem vurdere om definisjonen av posttjenester i postloven § 4 nr. 1 skal omfatte avisdistribusjon. Helthjem mener gode grunner taler for at aviser tas ut av definisjonen. Dersom departementet – etter en særskilt høringsprosess – skulle gå inn for det, kan kostnadsfordelingen knyttes til totalomsetningen for posttjenester etter postloven § 4 nr. 1, dvs. som foreslått av Nkom. Uten en slik lovendring må relevant omsetning derimot beregnes uten at aviser som blir levert på dørmatter mv. inngår.

Som utgangspunkt bør all relevant omsetning telle med. Når det gjelder *felleskostnader knyttet til administrasjon og drift av sonenøkkelsystemet*, har Nkom i forhåndsvarselet tatt til orde for at man kun skal regne med tilbyders relevante omsetning som overstiger 4 millioner kroner siste regnskapsår før tilgangsperioden. I den grad det er behov for en nedre grense, bør den etter vårt syn settes noe lavere, f.eks. 1 million kroner. Det må i den

sammenheng legges vekt på at hensynet til mindre aktører kan sies å bli ivaretatt ved at man benytter omsetning som fordelingskriterium. Det er da ikke behov for et høyt bunnfradrag i tillegg.

Vedlikeholdskostnader bør fordeles etter andel relevant omsetning mellom tilbyderne som benytter systemet i hver sone. Vi er enige med Nkom i at det her ikke bør oppstilles noen nedre grense, dvs. at all relevant omsetning skal telle med.

Kostnader til omkodning og utskiftning av sylindre bør som utgangspunkt belastes den tilbyderen i sonen som har forårsaket kostnaden. Dersom det ikke kan påvises årsakssammenheng mellom tilbyderens forhold og behovet for omkodning/utskifting, bør fordelingen også her bygge på relevant omsetning innenfor sonen. Som antydnet ovenfor, vil en likedelingsregel her gi seg sterkt urimelige utslag.

Dersom det påvises årsakssammenheng mellom tilbyderens forhold og behovet for omkodning, bør tilbyderen også dekke sin andel av en fremtidig utskiftningskostnad. Hvis en sylinder kan omkodes to ganger før utskiftning, må den ansvarlige i hvert tilfelle dekke 1/3 av de samlede omkodings- og utskiftningskostnadene. Hvis det i bare ett av de tre tilfellene lar seg gjøre å påvise hvem som er ansvarlig, får dette ikke betydning for omfanget av ansvaret til den som påviselig har mistet en nøkkel. I de to øvrige tilfellene blir kostnaden å fordele etter relevant omsetning innen sonen, jf. ovenfor.

Dette fordelingsprinsippet for kostnader til omkodning og utskiftning bør gjelde også for eksisterende soner hvor Postens fortidige forhold gjør at noen av omkodingsmulighetene allerede er brukt opp. I disse tilfellene vet man at det er Posten – og ingen andre tilbydere – som er årsak til at noen av omkodingsmulighetene er brukt opp. I samsvar med prinsippet om at den som påviselig har forårsaket kostnaden også må bære denne, vil nye aktører her i høyden få et ansvar for å dekke kostnader som pådras *etter* at fellesordningen er satt i kraft. Det oppnår man ved å basere seg på det fordelingsprinsippet som ellers skal gjelde for kostnader ved omkodning og utskiftning, jf. ovenfor.

I forhåndsvarselet har Nkom foreslått at tilbydernes omsetning skal være fordelingskriterium for kostnader relatert til omkodingsmuligheter som Posten har brukt opp allerede før fellesordningen har trådt i kraft. Nkom har ikke begrunnet hvorfor de andre tilbyderne på denne måten skal kompensere Posten for dekning av kostnader som er dem uvedkommende. Det er selvsagt ikke akseptabelt for Helthjem å måtte dekke noen del av de kostnadene som etter normalløsningen vil falle på Posten. Situasjonen er her prinsipielt den samme som når nye tilbydere tiltrer ordningen etter at den har vært virksom noen år. På samme måte som at disse ikke bør belastes noen del av allerede påløpte kostnader, bør heller ikke de som er med i fellesordningen fra begynnelsen av, måtte ta et økonomisk ansvar for Postens tidligere tap av nøkler. Det er her tale om kostnader som Posten selv måtte ha dekket dersom det ikke hadde blitt etablert en fellesordning. Posten må altså ha vært innstilt på å dekke denne kostnaden. Det vil fremstå som en tilfeldig og uberettiget fordel for Posten om kostnaden – i større eller mindre grad – skal kunne veltes over på konkurrentene.

Helthjem er på denne bakgrunn sterkt imot forslaget om at nye deltakere i sonenøkkelsystemet skal måtte være med på å dekke kostnader som følge av at Posten har brukt opp omkodingsmuligheter før ordningen trer i kraft.

Vi kan ikke se at forslaget til ny bestemmelse i Postloven § 33 gir tilstrekkelig hjemmel for å pålegge tilbyderne å dekke kostnader som Posten har pådratt seg før fellesløsningen blir etablert.

Vi understreker at vi ikke har hatt anledning til å vurdere inngående alle detaljene i de fordelingsprinsippene som ble varslet ved Nkoms brev av 2. desember 2016. Våre uttalelser ovenfor må leses med denne reservasjonen. Vi vil komme tilbake til spørsmålet om kostnadsfordeling i vårt svar til Nkom.

Vedtaksprosedyren ved omkodning og utskiftning

Når det gjelder *vedtak om å kode om eller skifte ut sylindere i sonen*, må det etableres et tilstrekkelig effektivt beslutningssystem. Ifølge Nkoms forslag til samarbeidsavtale om en midlertidig løsning krever et vedtak om omkodning eller utskiftning at alle tilbyderne i sonen deltar i avstemningen og stemmer for. Helthjem er skeptisk til en løsning som innebærer at én enkelt tilbyder skal kunne blokkere en omkodning eller utskiftning som det ellers er enighet om.

Tilsvarende har Nkom foreslått at alle tilbyderne i sonen må delta i avstemningen og stemme for et *forslag om å plassere ansvar*, for at vedtaket skal være ugyldig. Også her skal altså én enkelt tilbyder, kanskje den som selv har forårsaket tap av nøkkel, kunne hindre at gyldig beslutning om ansvars plassering blir fattet med den følge at samtlige tilbydere i sonen må være med på å dekke tapet. Vi er imot en slik løsning, og er generelt skeptiske til at spørsmålet om ansvars plassering skal avgjøres av tilbydere som selv har en direkte økonomisk interesse i utfallet av avstemningen. I tilfeller hvor tilbyderne ikke er enige om hvem som er ansvarlig, bør Nkom eller en annen nøytral tredjepart avgjøre spørsmålet med bindende virkning.

Særlig om nye sonenøkkelsystemer

Ifølge forslaget til ny § 33 i postloven kan Nkom pålegge Posten å gi andre tilbydere tilgang til «de innarbeidede sonenøkkelsystemene og utvikle disse til felles sonenøkkelsystemer i samarbeid med andre tilbydere». Nkoms påleggskompetanse er altså begrenset til de bestående sonenøkkelsystemene. Det kan tenkes at Posten etablerer et sonenøkkelsystem i et nytt område, f.eks. i forbindelse med utviklingen av en ny bydel. I slike tilfeller vil Nkom ikke ha noen påleggskompetanse overfor Posten. Andre tilbydere vil således være avhengige av Postens velgvillighet for å få tilgang til sonenøkklene. Vi antar at dette ikke har vært meningen og ber departementet om å gi § 33 en ordlyd som også fanger opp disse tilfellene.

PRODUKTREGNSKAP

Departementet foreslår å fjerne Postens plikt til å føre balanse for hver av de leveringspliktige tjenestene, jf. forslag til endring i postloven § 11 første ledd.

Begrunnelsen er usikkerhet for små produkter/produktgrupper og besparelse av om lag 0,3 årsverk, samt implementeringskostnader tilsvarende 0,3 årsverk.

Som departementet understreker, er regnskapsmessig skille et viktig virkemiddel for å forhindre konkurransevridende kryssubsidiering mellom leveringspliktige tjenester og andre deler av virksomheten, samt å gi grunnlag for å vurdere om prisene på de leveringspliktige tjenestene har vært kostnadsbaserte.

Helthjem finner det oppsiktsvekkende at et helt grunnleggende regulatorisk virkemiddel for å legge til rette for konkurranse i postsektoren foreslås avvirket under ett år etter ikrafttredelse av postloven. Posten opptrer i markedet med rabattstrukturer som synes vanskelig å forene med korrekt anvendelse av regnskapsmessig skille. Dette gjelder ikke bare mellom leveringspliktige tjenester og andre deler av virksomheten, men også innad mellom leveringspliktige tjenester. Posten har ennå ikke avlagt regnskap som er etterprøvbart etter de nye reglene, og Helthjem er svært bekymret over å miste ett av de få virkemidlene som er tilgjengelig for å føre kontroll med etterlevelse av reglene. Særlig gjelder dette når begrunnelsen som oppgis, er lite overbevisende. Både implementeringskostnadene og den løpende kostnaden for Posten er i den store sammenheng svært begrenset. Den eventuelle usikkerhet som måtte oppstå for små produkter/produktgrupper, kan heller ikke oppveie for gevinstene ved å kunne føre effektiv kontroll med de store produkter/produktgrupper.

Helthjem fraråder således på det sterkeste å fjerneplikten Posten har til å føre balanse for hver av de leveringspliktige tjenestene.

ANVISNINGSSRETT

Departementet foreslår å gjeninnføre postloven av 1996 § 14 om anvisningsrett, jf. § 19 tredje ledd. Begrunnelsen er at plassering av utleveringspostkasser på fremmed grunn er relativt utbredt og viktig for at de leveringspliktige tjenestene skal kunne utføres på en mest mulig rasjonell og effektiv måte. Det er også oppgitt at dette er en hensiktsmessig løsning som bidrar til å opprettholde utlevering av postsendinger i hele landet.

Helthjem er skeptisk til å gjeninnføre anvisningsrett. Dette har sammenheng med at det som måtte være rasjonelt og effektivt for Posten, kan ha motsatt effekt for andre tilbydere av posttjenester.

For Posten vil det være rasjonelt å samlokalisere flest mulig utleveringspostkasser på ett sted, da dette vil effektivisere postombæringen. Det vil imidlertid innebære økt gjennomsnittlig avstand fra utleveringspostkasser til postmottaker. Som utfordrer i postmarkedet er Helthjem avhengig å samordne utlevering av aviser og annen post. Aviser leveres som hovedregel på døren, mens post leveres som hovedregel til utleveringspostkasser. Økt avstand mellom postmottakers dør og postmottakers utleveringspostkasser vil påføre Helthjem økte kostnader og ineffektivitet. I tillegg vil det være en ulempe for postmottakerne og avisutgiverne.

Det forhold at anvisningsrett kan være rasjonelt og effektivt for Posten oppveies altså ved ulemper for postmottaker og ineffektivitet for Helthjem og andre konkurrerende tilbydere. Dermed svekkes av konkurransen i postmarkedet på sikt. Helthjem fraråder derfor på det sterkeste at anvisningsretten for Posten blir gjeninnført.

Med vennlig hilsen

helthjem Mediapost AS

Per Iversen

Adm.direktør